herpy

PILEGIFTFRØER

Golfodulcean Poison Frog

Phyllobates vittatus

Phyllobates vittatus er en sort pilegiftfrø med to klare orange eller gule striber ned langs ryggen og blåmarmorerede ben. Den lever kun i lavlandsskoven omkring Golfo Dulce i det sydvestlige Costa Rica. I terrariet er den dagaktiv, kaldelysten og en flittig yngler, og hannen bærer selv haletudserne til vand.

Familie: Dendrobatidae Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**3-4 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 45 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**21-25 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Kønsmoden	**8-10 mdr.**
Æg pr. lægning	**7-21**
Larvetid	**45-80 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Færdigfoder**
Yngelpleje	**Vogter æggene og bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Står på CITES liste II (hele slægten Phyllobates), så handel over landegrænser kræver CITES-papirer, og sælgeren bør kunne dokumentere, at dyrene er lovligt opdrættet. EU-bilaget er ikke aflæst og er derfor udeladt.

Om arten

Phyllobates vittatus er en forholdsvis stor pilegiftfrø på 3-4 cm fra snude til kloak. Hunnerne er typisk lidt større og kraftigere end hannerne, men størrelsen er ikke noget sikkert kønstegn. Grundfarven er sort, ofte med et glitrende skær, benene er marmorerede i blåt, og siderne har tit et blåt eller grønt marmormønster. Fra snudespidsen og næsten helt ned til kloakken løber to striber, som oftest er ildorange, men også kan være gyldne, gule eller grønne. Artsnavnet *vittatus* betyder netop "stribet". Ryggen skråner jævnt, og skulderbladene ses normalt ikke gennem huden som hos *Phyllobates bicolor* og *Phyllobates terribilis*, så frøen ser lidt buttet ud. I den amerikanske hobby findes en orange linje med brede gulorange til rødorange striber og en sjældnere rød linje med smalle, røde striber.

Arten blev beskrevet af Edward Drinker Cope i 1893. Slægten *Phyllobates* tæller fem arter, og *P. vittatus* er nærmest beslægtet med den anden mellemamerikanske art, *Phyllobates lugubris*.

I naturen har *P. vittatus* kun små mængder af slægtens berømte gift, batrachotoxin, og arten er længe blevet regnet for næsten ugiftig. Hud fra vilde frøer i Costa Rica har dog i 2019 givet mus symptomer, der tyder på virkning på hjertet; ingen mus døde ved de afprøvede doser, og de kom sig helt. Huden indeholdt sandsynligvis tre giftige alkaloider. Giften stammer fra føden i naturen, og opdrættede dyr mangler den. Huden kan irritere slimhinder, så vask hænder, og håndtér ikke dyrene. Vildfangne dyr kan beholde giften længe og skal altid behandles med forsigtighed.

I terrariet er arten livlig og ofte synlig, men den kan også være lidt tilbageholdende. Den bruger mest skovbunden, men klatrer let op ad glatte flader med sine hæftepuder.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Phyllobates vittatus findes kun i Costa Rica, i lavlandet omkring Golfo Dulce i landets sydlige stillehavsdel. Næsten alle fund ligger mellem ca. 8,2 og 9,3 grader nord og 83,1 og 83,9 grader vest. Enkelte fund uden for Costa Rica stammer fra dyr i fangenskab.

Udbredelsen er lille, og skoven ryddes. IUCN vurderer arten som sårbar (VU).

> **Oprindelig udbredelse:** Costa Rica.

LEVESTED

Phyllobates vittatus lever i fugtig og våd lavlandsskov, både urskov og sekundærskov, fra ca. 20 til 550 m over havet. Den er dagaktiv og jordlevende og knyttet til vandløb, især langsomme vandløb med små sidepytter, hvor hannen kan afsætte haletudserne. Æggene lægges som regel på blade over jorden, og haletudserne bæres til vandpytter, vand i palmeblade eller vandfyldte huller i træer.

Klimaet er varmt og meget fugtigt med stor nedbør. Præcise målinger af temperatur og luftfugtighed i leveområdet er ikke dokumenteret; tallene under pasning bygger på erfaringer fra terrariet.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Et terrarie på ca. 60 × 45 × 45 cm passer til 2-4 dyr af *Phyllobates vittatus*, og som tommelfingerregel regnes der med omkring 20-40 liter pr. voksen frø. Et større terrarie, fx 100 × 60 × 60 cm, giver plads til både at færdes på jorden og klatre og gør det lettere at holde en gruppe. Arten bruger mest bunden, så gulvarealet betyder mest.

Byg bunden op med omkring 5 cm drænlag af lecakugler, en dug og omkring 5 cm velafdrænet substrat, fx en orkidé- eller ABG-blanding, med et tyndt lag langfibret sphagnum og et godt lag løv ovenpå. Løvet skal være rent og uden skimmel, da svampe kan være dødelige for padder. Springhaler og bænkebidere holder bunden ren. Plant tæt med levende planter, giv masser af skjul og et lille vandparti, og indret flere æglæggepladser, fx brede, glatte blade eller en petriskål under en halv kokosskal.

Phyllobates-arter klatrer let op ad glas og finder enhver sprække, så terrariet skal kunne lukkes helt tæt. Ventilationen skal holde ruderne fri for dug uden at tørre luften ud.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Hold *Phyllobates vittatus* mellem 16 og 27 °C, helst omkring 21-24 °C. En dagtemperatur på 21-25 °C og et fald til 18-21 °C om natten passer de fleste stuer. Arten tåler korte kuldeperioder, men som alle pilegiftfrøer er den meget følsom for varme, så hold temperaturen under 27 °C.

Undgå direkte sol og lamper, der varmer terrariet op, og mål med et digitalt termometer nede i terrariet. Ekstra varme er sjældent nødvendig i en dansk stue. Der er ikke dokumenteret vinterhvile.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge på 70-100 %. Arten tåler ned til 50 % i korte perioder, hvis den har adgang til vand, men lav luftfugtighed uden vand kan hurtigt blive dødelig. Sprøjt dagligt med osmose- eller regnvand, eller brug et regn- eller tågeanlæg på timer.

Løvlaget skal være fugtigt, men bunden må ikke blive sumpet; lugter substratet af rådne æg, er det for vådt. Afstem sprøjtning og ventilation, så luften ikke står stille og våd hele tiden.

VAND OG VANDKVALITET

Giv en lav vandskål eller et lille vandparti med 1-2 cm vand og en sten eller et stykke bark, så dyrene let kommer op. Frøerne fugter sig i vandet, og hannen kan bruge det til at afsætte haletudser.

Brug osmosevand, regnvand eller afkloreret postevand. Padder optager stoffer gennem huden, så klor, kobber, sæbe og håndcreme må ikke komme i vandet. Skift vandet ofte, og skrub skålen uden sæbe. Vandet skal have samme temperatur som luften; filter er ikke nødvendigt.

LYS OG UVB

Lyset er til planterne. LED-bjælker eller lysstofrør på et tænd-sluk-ur i 10-12 timer om dagen er nok, og natten skal være mørk. Giv skygge, og stil aldrig terrariet i direkte sol.

Der er ikke dokumenteret et behov for UVB hos arten. Et svagt UVB-lys i Ferguson-zone 1 er valgfrit, så længe der er skygge og skjul.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Phyllobates vittatus er usædvanlig, fordi voksne dyr tager større bytte end de fleste pilegiftfrøer. Alle aldre æder vingeløse bananfluer af arten *Drosophila melanogaster*, og voksne dyr tager desuden den større *Drosophila hydei* og fårekyllinger op til omkring 6 mm. Springhaler, bænkebidere, bladlus, bønnebiller, rismelbiller og små voksmøllarver giver variation.

Pudr alle foderdyr med et vitamin- og mineralpulver til padder. Hvor ofte og hvor meget voksne dyr skal have, er ikke dokumenteret for arten; det almindelige for pilegiftfrøer er foder hver anden eller tredje dag, så meget som frøerne spiser op på kort tid, og daglig fodring af unger. Det sværeste ved arten er at have et konstant udbud af små levende foderdyr, så hold dine egne kulturer af bananfluer og springhaler.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Phyllobates vittatus er dagaktiv, og hannerne har en høj, trillende kaldestemme. Arten kan holdes i par eller grupper. Grupper på 4-6, hvor hannerne kalder fra hver sin plads i terrariet, fungerer ofte godt, men voksne dyr holdes også ofte parvis. Grunden er, at dynamikken i en gruppe kan ændre sig ved kønsmodenhed, og hunnerne kan æde hinandens æg. Giv mange skjul og synsbarrierer, og hold øje med dyr, der bliver jaget eller taber sig.

Frøer bør kun håndteres, når de skal flyttes. Huden er tynd, og salt, sæbe og creme kan skade den. Brug en ren plastikbøtte, og vask hænder før og efter arbejde i terrariet. Bland aldrig forskellige arter eller farveformer af pilegiftfrøer.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Arten er svær at kønsbestemme, før den er omkring et år. Hunnerne er større og kraftigere end hannerne, men det er ikke et sikkert tegn, og ofte afslører en hun sig først ved at lægge æg. Hannerne begynder at kalde ved 6-8 måneder. Dyrene bliver kønsmodne ved 8-10 måneder og kan undtagelsesvis yngle allerede ved et halvt år. Køb flere unger og lad dem vokse op sammen; det øger chancen for et par betydeligt.

PARRING

Phyllobates vittatus yngler let, når den først er kommet i gang. Hannen kalder fra skjul for at lokke en hun til en egnet æglæggeplads. Hyppigere sprøjtning, der efterligner regntiden, sætter ofte gang i ynglen; det er ikke dokumenteret specifikt for arten. Parret kan blive i terrariet, men i en gruppe kan andre hunner æde æggene.

ÆG OG HALETUDSER

I ynglesæsonen lægger hunnen æg hver eller hver anden uge, 7-21 æg pr. lægning. I terrariet lægges de på et glat, bredt blad eller i en petriskål under en halv kokosskal. Hannen passer æggene og holder dem fugtige ved at vande dem. Når de klækker, sætter han sig ved siden af og tramper let i underlaget, og haletudserne kravler op på hans ryg i løbet af omkring ti minutter. Turen til vandet kan tage 1-2 dage. Haletudserne er mørkebrune.

I fangenskab tages æggene eller haletudserne ofte ud og opdrættes enkeltvis i små bøtter med osmose- eller regnvand ved samme temperatur som terrariet. Foderet er ikke beskrevet specifikt for arten; til pilegiftfrøer bruges normalt færdigfoder til haletudser og fint fiskefoder i små portioner, og vandet skiftes jævnligt.

METAMORFOSE

Æggene klækker formentlig efter fra få dage til en uge. Det er kortere end hos de fleste pilegiftfrøer og ikke bekræftet, så klæktiden er usikker. Angivelserne for forvandlingen svinger fra omkring 45 til 60-80 dage.

Når forbenene kommer frem, skal haletudsen have nem adgang til land. Sænk vandstanden til 1-2 cm, eller stil bøtten på skrå, og læg sten eller bark i, så den lille frø kan kravle op. Den lever af halen, til den er trukket ind.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger er næsten sorte med en rødorange, U-formet tegning på ryggen, som med alderen breder sig og bliver til de to striber. Hold dem i et lille opdrætsterrarie med fugtigt løv, mos og rigeligt skjul, og fodr dagligt med springhaler og små bananfluer pudret med vitamin- og mineralpulver.

Ungerne vokser hurtigt og er 2-3 måneder gamle og omkring 16 mm, når de typisk sælges. Sorter dem efter størrelse, så de mindste ikke taber kampen om foderet.

Sundhed og typiske fejl

Pilegiftfrøer er hårdføre, når klimaet er rigtigt, men de reagerer hurtigt på fejl. De typiske problemer er:

- For høj temperatur, over 27 °C i længere tid. Det giver stress og appetitløshed og kan slå frøerne ihjel.
- Udtørring, når luftfugtigheden er lav, og der ikke er vand. Det kan hurtigt blive dødeligt.
- Kalk- og vitaminmangel, især hos unger og avlsdyr, som viser sig ved svage ben, rystelser og bløde kæber. Pudr foderet.
- Svamp og bakterier i en for våd bund eller i mugne blade. Brug rent løv og god ventilation.
- Parasitter som rundorme og flagellater, der giver afmagring trods god appetit. Få en dyrlæge til at undersøge en afføringsprøve.
- Chytridsvamp (*Batrachochytrium dendrobatidis*). Hold nye dyr i karantæne, og del ikke redskaber mellem terrarier.

Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis en frø taber sig, ikke spiser i flere dage eller får sår og hudforandringer.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.